

Martí Gironell: «Qui arriba a fer realitat els seus somnis sap que cal pagar un peatge molt alt»

El periodista i novel·lista presenta "La força d'un destí", l'obra guardonada amb el darrer premi Ramon Llull, on explica la vida de Jean Leon, "una gran història de superació"

Martí Gironell, premi Ramon Llull per «La força d'un destí» | Esteve Plantada

La força d'un destí (<https://www.grup62.cat/livre-la-forca-dun-desti/265747>) és l'obra més propera a l'actualitat de totes les que ha publicat fins ara Martí Gironell (<http://martigironell.com>) (Besalú, 1971). Podríem pensar que això el distancia de la novel·la històrica, el camp on s'ha fet cèlebre, però res més lluny de la realitat: l'autor torna a encuriosir-se per saber què estava passant quan no hi érem i ens mostra el glamur de les estrelles de l'època daurada de Hollywood.

Són els anys 50 i Gironell ens porta a fer un viatge a través dels ulls -i la vida, extraordinària- d'un meravellós gran desconegut, Jean Leon (<https://www.jeanleon.com/ca/>), l'home que va servir el darrer sopar a Marilyn Monroe, amic i confessor de prohoms tan fascinants com Frank Sinatra, James Dean, Paul Newman o, fins i tot, dos presidents dels Estats Units.

- Ceferino Carrión -Jean Leon- passa de fugir de l'Espanya franquista a ser propietari d'uns

dels establiments de moda de Hollywood. Però, més enllà d'un local, què va ser La Scala, aquell restaurant?

- No va ser només el restaurant de les grans estrelles del cinema i una de les grans parts de la seva vida, a banda de la que dedica al vi. Aquell local va ser un refugi per a totes aquestes estrelles del Hollywood daurat dels anys 50, un confessorari, una mena de segona casa.

- Hi ha un lema que apareix en moments clau del llibre: "*Growl you may but go you must*" ("Pots rondinar, però ho has de fer").

- És una frase que es tatuaven molts dels mariners d'aquella època. La vaig trobar documentant-me per l'obra i vaig pensar que havia de sortir, perquè lligava perfectament amb la història. Em va agradar, la vaig imaginar a l'avantbraç del mariner i, a partir d'aquí, ho vaig integrar al relat.

- És com una divisa per al Ceferino que s'acabarà convertint, amb el temps, en Jean Leon.

- És el que li passa a ell, i el que ens passa a tots, més o menys. Per molt que rondinem, si volem una nova vida, ho hem de fer, perquè els canvis no venen donats, els has d'anar a buscar i has de pensar de valent. No podem oblidar que en Ceferino Carrión acaba marxant a contracor de casa seva, però no té alternativa, perquè a la Barcelona franquista no albira res de bo per a ell i els seus. Amb la mort del pare i del germà gran, per molt que li pesi, en Ceferino ha de marxar per fer realitat els seus somnis.

- Podem dir que l'epíleg intenta tancar un cercle amb l'origen de la història, quan en Ceferino Carrión és un polissó en un vaixell del port de Le Havre.

- Aquest fragment del llibre me'l va inspirar l'Anna Carrión -la germana-, que em deia que el seu germà tenia una sensació de deute amb el mariner que el va salvar. El volia trobar i agrair-li que hagués pogut tirar endavant el seu somni, i jo m'imagino que ho va fer.

- Barreja passatges imaginats amb episodis reals, però no alerta el lector sobre què és veritat o què és ficció.

- No! A totes les meves altres novel·les pots trobar una llista exhaustiva amb notes d'autor, on explico què és real i què no. En aquesta no ho he fet, volgutament, perquè estem entrant en un territori dels somnis, de les il·lusions, del cinema, en què molts d'aquests moments, escenes i capítols haurien pogut ser, o no. M'interessava que fos així, també per al lector.

"Els canvis no venen per si sols: els has d'anar a buscar i has de pensar de valent"

- Els propis familiars de Jean Leon no es creien allò que els explicava sobre la seva aventura al Hollywood més glamurós.

- No, però llavors anaven a La Scala i veien amb els seus propis ulls que era tot veritat, que no els venia més pa que formatge.

- Impressiona pensar que darrere del vi Jean Leon que s'ha servit a la Casa Blanca hi ha un senyor que va néixer a Santander, que va viure a Barcelona i que va fugir a la recerca de la prosperitat.

- Per això em va fascinar tant quan el vaig descobrir! No coneixia de res el personatge fins fa tres

anys i mig, quan era en un dinar organitzat pel diari *El Mundo* per fer un reportatge. I la descoberta és el que em va motivar a escriure la novel·la. Darrere de la marca "Jean Leon" hi ha una gran història de superació.

- Un periple vital digne d'una pel·lícula.

- Fuig d'Espanya, puja a un vaixell set vegades, no ho aconsegueix fins a la vuitena, té la sort de trobar-se un mariner que l'ajuda, arriba a Nova York i s'instal·la a casa d'un parent, viu a la terra on tot és possible i tot està per fer, en plens anys 50, a la terra dels somnis. Se'n va fugint, novament, i arriba a Los Angeles, on té la sort de conèixer Frank Sinatra, Marilyn Monroe, James Dean, Paul Newman, Warren Beatty, i molts d'altres.

Martí Gironell, amb algun dels personatges que van ser claus a la vida de Jean Leon Foto: Martí Gironell

- Amb amics com aquests, la feina de documentació deuria ser molt entretinguda.

- Un cop vaig trobar el personatge, en aquell dinar, vaig començar a fer feina de seguida. Em vaig posar en contacte amb tothom: la germana, el fill, l'enòleg amb qui va fundar els vins Jean Leon. I després vaig remoure les hemeroteques de diversos diaris nord-americans.

- Leon va ser qui va servir el darrer sopar a Marilyn Monroe i té un gran punt de connexió amb Frank Sinatra, que apareix de manera clau al principi i al final del llibre, amb la cançó *Me and my shadow* (<https://www.youtube.com/watch?v=e5hXtGkzZ9k>).

- Jean Leon és el gran cambrer del Sinatra, amb qui estableix un vincle molt fort des que evita,

amb el seu testimoni, que vagi a declarar i acabi a la presó amb tota probabilitat. Jean Leon li ofereix una coartada en el cèlebre afer que va tenir amb Joe DiMaggio. Aleshores, la premsa va sucari-hi pa! El mateix Sinatra ho explica en un documental, on també veiem que el cantant era molt curós amb la gent que tenia al seu voltant. Però en Jean Leon era en un nivell superior: li va salvar el cul! Per a Sinatra, aquell gest és molt transcendent i sempre li estarà en deute.

- Al llarg de la novel·la veiem una triple transformació: de Ceferino Carrión a Justo Ramón León i, finalment, a Jean Leon.

- Ell va modelant el seu caràcter per a què encaixi amb tota aquesta gent. Vol agradar i connecta molt amb ells, per generació i per situació personal: tots es volen menjar el món i volen fer realitat els seus somnis. I Jean Leon s'acaba convertint en el confessor de tots ells, pràcticament en un pare espiritual.

- Paul Newman n'és el cas més clar, en aquest sentit.

- Sí, és un pilar molt important en un moment transcendental. Leon li va donar ajuda psicològica per superar la pèrdua de James Dean, que era el seu gran amic de l'ànima. Poder traslladar això a la ficció i imaginar-me converses entre tots ells és el que volia amb la novel·la: jugar amb tota aquesta informació i fer-la passar pel sedàs de la ficció literària.

"Amb feina, constància i sort, i amb els contactes idonis, pots aconseguir-ho tot"

- Leon té la sort d'anar-se trobant tots aquestes personatges al llarg de la vida, però també els va perdent.

- Sí, no només perd al pare i al germà. En la seva vida "americana" perd a James Dean, a Marilyn Monroe, al Kennedy, a la família... Aquesta és una lectura molt interessant de la història, perquè les persones que ho fan tot per aconseguir els seus somnis són conscients que hauran de pagar un preu molt alt. I que hauran de fer molts sacrificis. Per això, vaig voler acabar amb la lletra de la cançó *Me and my shadow*: "passi el que passi, ens tenim l'un a l'altra, la meua ombra i jo".

- Per a vostè, què és el més fascinant de Jean Leon?

- La capacitat que té per creure en un mateix, de voler fer realitat els seus somnis, i no a qualsevol preu, sinó pensant. I tenir aquesta capacitat d'aprenentatge de la gent de qui creus que en pots treure un profit i que t'ajudarà a portar a terme els teus projectes. També es tractava de mostrar un personatge que no és gaire conegut. Sí que és una persona reconeguda en el cercle vitivinícola, però té una història plena de secundaris de luxe amb qui tothom s'hi sent proper o lligat emocionalment.

- Ell prové de la classe obrera i d'una família republicana, i arriba a ser peça clau del món de l'elegància i del glamur més sonat. La distància entre el punt d'origen i el final és abismal.

- Parlem de l'Amèrica dels anys 50, on tot està per fer i tot és possible. Amb feina, constància i sort, i amb els contactes idonis, pots aconseguir-ho tot. A més, Leon s'adona que la gent que es troba prové del mateix entorn que ell, i això crea uns vincles poderosíssims.

- Un trajecte ple de contrastos que també es veu en personalitats com Ronald Reagan, que era demòcrata i acaba sent un dels grans prohoms republicans de la història.

- Reagan té molts desenganys de la indústria cinematogràfica, cosa que el porta a fer un gir i el converteix en un referent de la dreta americana. Però és un paio que compleix les seves promeses, fetes en una taula a altes hores de la matinada, temps enllà. Aleshores, tots els presents en aquella taula parlaven de somnis. I tots són personatges amb una gran autenticitat, malgrat la ideologia que puguin tenir. Són detalls que diuen molt de qui són aquesta gent. Amb el llibre i a través del ulls del Leon, els lectors descobriran la part humana de tots ells. Per molt que siguin estrelles internacionals, veuran que també tenien sentiments i que eren molt fidels als seus compromisos i als valors de l'amistat.

Llegeix aquí un dels capítols de *La força d'un destí*, de Martí Gironell.

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/149247/naciodigital/avanca/capitol/nou/lilibre/marti/gironell/premi/ramon/lull?rlc=a1>)